

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur nõukogu 2020. a. aruanne

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur (OSPA) 2020. tegevusaasta oli nõukogu hinnangul edukas. Vedelkütusevarude moodustamisel ja haldamisel juhindub OSPA Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ ja vedelkütusevaru seaduse (VKVS) nõuetest, seaduse alusel kehtestatud rakendusaktidest ning alates 19. novembrist 2013 ka Rahvusvahelise Energiaagentuuri energiaprogrammi käsitlevas kokkuleppes sätestatud varude hoidmise nõuetest.

2020. aastal lõppesid nõukogu esimehe Jako Reinaste volitused ja nõukogusse nimetati Kristi Talving, kes valiti ka uueks nõukogu esimeheks. OSPA nõukogu liikmed on:

- Kristi Talving, nõukogu esimees, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
- Priit Laaniste, Siseministeerium
- Andres Linnas, Olerex AS
- Rauno Raudsepp, Tartu Terminal AS

2020-ndal aastal toimus 7 nõukogu koosolekut. Juhatuse liikmete ja nõukogu liikmete tasud olid vastavalt 129 tuhat eurot ja 14,9 tuhat eurot.

OSPA riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise tagamiseks on moodustatud ettevõtte auditi komitee ja kasutatakse siseaudiitori teenuseid. Tulenevalt OSPA töökorraldusest ei ole siseaudiitori ametikoha loomist peetud otstarbekaks. OSPA 2020. aasta tööplaanis oli esialgne kava viia läbi ettevõtte IT audit, kuid nõukogu otsustas, et seoses suure tõenäosusega asetleidvate OSPA ülesannete laiendamisega AS Eesti Varude Keskuseks pole IT-auditi läbiviimine hetkel otstarbekas. OSPA on võtnud endale kohustuse rakendada äriühingu juhtimisel hea ühingujuhtimise tava ning kirjeldada selle järgimist hea ühingujuhtimise tava aruandena majandusaasta aruande koosseisus.

Vastavalt vedelkütusevaru seadusele on OSPA-l kohustus hoida varusid tasemel, mis vastab vähemalt 90 päeva keskmisele päevasele energiatoodete puhasimpordile või vähemalt 61 päeva keskmisele päevasele energiatoodete siseriiklikule nõudlusele, olenevalt sellest, kumb kogus on suurem. Erinevalt direktiivis sätestatud paneb VKVS OSPA-le ülesandeks jälgida, et varu hoidmise kohustus oleks täidetud 90 päeva keskmise päevase naftatoodete puhasimpordi alusel.

2020. aastal kujunes vedelkütusevaru kohustuslikuks koguseks 250,1 tuhat tonni. 2020. aastal oli OSPA omanduses või kontrolli all olev vedelkütusevarude maht kokku 254,5 tuhat tonni. Eestis hoiustatud varude osakaal oli 2020.aastal 49%. Kütusevaru hoiustati Eestis üheksas ja Soomes kahes ning Rootsis kuues hoiukohas. Varude hoiustamiseks on sõlmitud lepingud kokku 15 ettevõttega.

OSPA peab arvestust kogu enda poolt hoitava varu kohta. Arvestus sisaldab andmeid terminalide asukoha ning hoiustatud kütuse liigi, varu koguse ja delegeeritud varu puhul varu omaniku kohta. OSPA esitab iga kuu lõpus Statistikaametile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile varu statistilise kokkuvõtte ning iga aasta 25. veebruariks kokkuvõtlikud andmed varu koguste kohta eelneva aasta viimase päeva seisuga.

Hoiule antud varu koguste ja kvaliteeti kontrollimiseks teostab OSPA varude inspeksioone igas hoiustamiskohas vähemalt kahel korral kalendriaasta jooksul. 2020.a. jätkus koostöö inspeksiooniteenuse hankel parima pakkumise teinud Eesti Keskkonnauuringute Keskuse ja Amspec Estonia OÜ-ga. OSPA on kohustatud tagama, et kõik vedelkütusevarud on kindlustatud. 2020.a. olid varud kindlustatud PZU Lietuvas Draudimas AB Eesti esinduse poolt. Kõik OSPA varud on kindlustatud kütuste maailmaturu hinna põhiselt.

OSPA osaleb iga-aastaselt rahvusvahelise kütuseagentuuride ühenduse ACOMES poolt teostatavas võrdlusanalüüsis, mille põhjal saab kinnitada, et oleme valdkonnas üks madalamate ühikukuludega

ettevõtteid. OSPA on tegev Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) varustuskindluse (SEQ) ja kütuseturu (SOM) komiteedes ning Euroopa Komisjoni kütuse (OMG) töörühmas.

OSPA 2020.a. eesmärkideks olid:

- Suuremahulise diislikütuse rotatsiooni efektiivne lõpule viimine
- Vedelkütusevaru seaduse uuendamine
- Lennukikütuse varudele Eesti hoiustamisevõimaluste leidmine
- Kriisikoolituse korraldamine
- Vedelkütusevaru agentuuride rahvusvahelise võrgustiku ACOMES juhtimine
- Osalemine vedelkütusevaru agentuuride töögruppides
- Osalemine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi riigi tegevusvarude analüüsi ja varude keskuse moodustamise töös
- Kütuseturu statistika korrastamine ja avaldamine

Püstitatud eesmärgid saavutati, ellu viimata jäid vaid tegevused, mida takistasid covid-19 pandeemiast tingitud piirangud. Mitmete tegevuste elluviimine – näiteks kriisikoolituse korraldamine ja lennukikütusevaru Eestisse ümbertoomine – oli seoses Covid-19 pandeemiaga ja ebasobiva turuolukorraga takistatud. Täiendavate ülesannetena osales OSPA juhatus AS Eesti Varude Keskuse moodustamise töös ja hädaolukorraseduse muutmise seaduse eelnõu ettevalmistamisel.

OSPA majandustulemus oli hoolimata esimese poolaasta turuseisakust rahuldav. Aastane varumaksete puudujääk oli 450 tuhat eurot ehk ligi 11 % võrdluses eelarves varude haldamiseks planeeritud 4,23 miljoni eurose tuluga. Vedelkütuse varumaksega maksustavate kütuste tarbimine langes 2020.a. võrdluses 2019.a. ga 22% 133,8 miljonilt liitrit 104,5 miljonile liitriks. Mahud vähenesid tingituna kahest samasuunalisest protsessist: ca 60% ulatuses Covid-19 pandeemia põhjustatud piirangutest ja üldisest majandustegevuse jahtumisest ning 40% tulenes 2019.a. detsembris kommertsradudesse ette varutud „maksud makstud kütuste“ turule jõudmisest. Eelarve puudujäägi katmiseks on põhjendatud kasutada varasematel aastatel akumulereitud varumaksereservi vahendeid. Ettevõtte varumakse reservi jääk on aastalõpu seisuga 2 miljonit eurot. Varude haldamiseks vajalike kulude katmiseks on otstarbekas võtta erakorraliselt kasutusele 862 tuhat eurot ehk 43% reservist. Edaspidisteks kriisideks valmisoleku tagamiseks võttis nõukogu vastu otsuse, et OSPA varumakse reserv peab tulevikus vastama vähemalt kahe kuu varumaksete laekumise mahule. Varumaksete tasumise distsipliin on Eestis väga hea ja tasumata summade osakaal oli aasta lõpuks alla 100 euro.

OSPA raamatupidamise aastaaruandele on märkusteta hinnangu andnud sõltumatu audiitor KPMG Baltics OÜ. Audiitori arvates kajastab 2020. a raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur finantsseisundit seisuga 31.12.2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Nõukogu kiitis majandusaasta aruande heaks 23. märtsil 2021.a. toimunud nõukogu elektroonilisel koosolekul. AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuuri rahade kasutamist on kontrollitud läbi eelarve täitmise ning raamatupidamise vahearuanete kaudu.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristi Talving

AS Eesti Vedelkütusevaru Agentuur

Nõukogu esimees